

Institut de Ciències de l'Educació

Campus Sescelades
Carretera de Valls, s/n – 43007 Tarragona
Tel. 977 558 071/72 – Fax 977 558 073
gesice@urv.cat

Dr. Ángel-Pío González Soto, director
Dra. Núria Ruíz Morillas, secretària acadèmica

L'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) és un institut universitari que ofereix serveis de formació del professorat, innovació i recerca educativa, i assessorament tècnic en els diferents nivells educatius. En aquests moments l'ICE centra la seva actuació en els camps de la formació permanent del professorat no universitari, i el desenvolupament del Pla de Formació del PDI (PROFID), adreçat al professorat universitari, així com d'accions que promouen la innovació docent i la recerca educativa.

Concretament les seves funcions són:

- La innovació educativa, entesa com la recerca, promoció i aplicació d'aquesta innovació
- La formació i el perfeccionament del professorat de qualsevol nivell educatiu, tant en la seva projecció formal com no formal
- La informació i difusió d'experiències, treballs i materials d'interès pedagògic
- L'assessorament, l'orientació i l'assistència tècnica a professors, centres, institucions i alumnes
- Les relacions amb l'entorn i altres centres educatius

L'Institut de Ciències de l'Educació es troba estructurat en diferents àrees d'actuació:

- Formació permanent del professorat universitari i no universitari
- Accions de postgrau
- Actuacions de promoció de la millora i innovació docent
- Relació amb l'entorn i altres institucions
- Recerca en docència universitària

1. Formació permanent del professorat

1.1. Pla de formació del personal docent i investigador (PROFID)

El Pla de formació del personal docent i investigador (PROFID) va dirigit al personal docent i investigador de la Universitat, i comprèn aquests programes:

- Pla general de formació
- Pla específic de formació (a demanda)
- Curs de postgrau en Docència Universitària

Els objectius són:

- Facilitar l'accés del professorat universitari a la formació permanent.
- Establir una cultura de formació permanent entre el professorat universitari i millorar la qualitat de la docència, la recerca i la gestió.
- Oferir una formació de caràcter general centrada en temes comuns o interessos generals per al professorat de la Universitat.

1.1.2. Pla general

Les activitats proposades dins del Pla general de formació giren al voltant de:

- L'acció institucional de la URV
- Docència universitària
- Eines per al treball docent
- Desenvolupament docent i investigador
- Salut i prevenció de riscos laborals
- Idiomes (amb el suport del Servei Lingüístic)
- Gestió universitària

1.1.3. Pla específic: formació a centres i departaments

Les activitats del Pla específic sorgeixen de les demandes específiques que realitzen els departaments i els centres de la Universitat. La seva finalitat és:

- Facilitar els recursos per donar resposta a les necessitats que sorgeixen dels interessos de cada col·lectiu.
- Analitzar les demandes específiques de cada un dels col·lectius.
- Establir enllaços de comunicació entre l'ICE i els diferents centres o departaments de la Universitat.

Les accions formatives realitzades es poden veure en aquests gràfics:

Curs	Acció	Cursos	Inscrits
2007-2008	Pla general	44	792
	Pla específic	6	86
	Total	50	878
2008-2009	Pla general	66	1.099
	Pla específic	12	181
	Total	78	1.280
2009-2010	Pla general	122	1.734
	Pla específic	40	504
	Total	162	2.238
2010-2011	Pla general	160	2.182
	Pla específic	66	986
	Total	226	3.168
2011-2012	Pla general	145	1.812
	Pla específic	34	398
	Total	179	2.210
2012-2013	Pla general	140	1.423
	Pla específic	43	527
	Total	183	1.950

Taula 1. Dades dels nombre de cursos i inscrits en el Pla General i el Pla Específic fins al curs 2012/13

2013-2014	Acció	Activitats programades	Activitats finalitzades (maig 2013)	Inscrits
	Pla general	95	76	1.120
(Fins al 26 de maig de 2014)	Pla específic	40	30	509
	Total	135	106	1.629

1.2. Formació permanent del professorat no universitari

Àrea no Universitària

Dins el conveni marc establert amb el Departament d'Ensenyament i seguint les orientacions definides en el Pla de Formació de Zona 2013-2014, s'han desenvolupat activitats adreçades a l'actualització pedagògica del professorat no universitari (les dades són fins al 26 de maig de 2014):

- Formació impartida pel professorat en comissió de serveis a l'ICE:
 - Serveis Territorials de Tarragona:
 - Llars d'infants: 1 seminari, 1 curs, 2 tallers
 - Infantil i primària: 1 seminari, 1 taller
 - Terres de l'Ebre:
 - Internivells: 1 conferència, 1 taller
 - Infantil i primària: 2 seminaris, 1 taller

- Activitats ICE (cursos, seminaris i tallers):
 - Serveis Territorials de Tarragona: 27
 - Serveis Territorials de les Terres de l'Ebre: 5
 - Tot Catalunya: 1
- Formació de formadors (grups de treball):
 - Serveis Territorials de Tarragona: 8
 - Serveis Territorial de les Terres de l'Ebre: 5
 - Tot Catalunya: 1

2. Accions de postgrau

2.1. Curs d'especialista en Docència Universitària

El curs d'especialista va dirigit al personal docent i investigador de la Universitat Rovira i Virgili que vulgui adquirir una formació especialitzada en la docència universitària, per facilitar-li una formació adient i les eines didàctiques i pedagògiques necessàries per tal d'afrontar els nous reptes que planteja l'EEES.

La intencionalitat última d'aquesta proposta de formació és la de generar sinergies positives en el si de la Universitat, tant entre els diferents col·lectius de professorat que s'apleguen al voltant d'una titulació concreta com entre els que comparteixen interessos docents comuns en el si dels departaments.

El curs és semipresencial i té una durada de 30 ECTS, repartits en 8 mòduls que es poden cursar individualment. El curs 2013/14 estan fent aquest curs 36 alumnes:

- Curs sencer: 17
- Curs per mòduls: 19

2.2. Curs d'especialista en Direcció i Gestió de Centres Educatius

S'ha dissenyat un curs de postgrau amb l'objectiu de comptar amb una funció directiva capacitada per exercir les responsabilitats que atorga la nova Llei d'educació de Catalunya i els decrets d'autonomia i de direcció de centres educatius publicats el 2010.

Aquest curs està adreçat a directius en exercici i altres persones amb responsabilitats en l'organització i gestió de centres educatius vinculats a sistemes reglats de formació: centres d'educació infantil, primària, secundària, formació professional o similars, tant de titularitat privada com pública; també està dirigit a docents en actiu que vulguin accedir a la funció directiva.

Hi ha 24 alumnes que estan cursant el postgrau en aquest curs acadèmic 2013-2014.

3. Actuacions de promoció de la millora i innovació docent

3.1. Congrés CIDUI 2014: “Models flexibles de formació: una resposta a les necessitats actuals”

L'ICE, juntament amb les unitats de formació de les universitats públiques catalanes, coorganitza el Congrés CIDUI 2014, els dies 2, 3 i 4 de juliol de 2014, al Palau de Congressos de Tarragona.

El congrés comptarà amb gairebé 500 participants, 340 dels quals provenen de l'àmbit estatal —concretament, 209 de Catalunya i 131 de l'estat espanyol—, i la resta de participants són d'àmbit internacional, provinents d'una alta diversitat de països, com per exemple el Brasil, el Canadà, el Regne Unit, Mèxic, Romania, etc.

Durant tres dies la ciutat de Tarragona es convertirà en el centre de reflexió on els participants compartiran respostes formatives sobre què pot oferir la universitat per afavorir les necessitats dels estudiants, l'ocupació i la competitivitat dels titulats.

En aquesta edició el Congrés CIDUI pren com a tema central els Models flexibles de formació: una resposta a les necessitats actuals. Els models de formació flexibles augmenten la seva presència en el món universitari i tenen com a objectiu buscar l'equilibri entre la formació bàsica, les competències professionals i l'orientació al mercat laboral. Dins el programa del congrés cal destacar l'assistència dels ponents Tony Bates, expert consultor en aprenentatge virtual i educació a distància; Kristina Krabi, professora d'adults a la Universitat de Tallinn i especialista en filosofia de l'educació i aprenentatge en adults, i Yishay Mor, expert en l'ús de les noves tecnologies com a eina per obrir oportunitats d'aprenentatge.

Des dels seus inicis, l'any 2000, el CIDUI s'ha celebrat cada dos anys, i s'ha convertit en una iniciativa consolidada que acull un gran nombre de professors, amb la voluntat d'aconseguir que la universitat respongui als reptes de la societat d'avui en dia.

Més informació: <<http://cidui.org/>>.

3.2. Innovació i recerca en docència universitària

En innovació i recerca en docència universitària trobem 3 modalitats:

Modalitat A: grups d'innovació docent. Objectius que es demanen en la modalitat A:

- Incentivar la formació de grups de professors que promoguin la innovació educativa i la incorporació de les TIC a la seva activitat docent, així com noves metodologies docents.
- Afavorir els processos col·laboratius d'innovació docent en els ensenyaments de grau i postgrau.
- Implementar i promoure noves estratègies de docència i aprenentatge, aplicar diferents metodologies docents i avaluar, així, els resultats obtinguts.

- Dissenyar materials o recursos per al desenvolupament de les competències nuclears/transversals de la URV.

Modalitat B: projectes o estudis d'aplicació educativa. Objectius que es demanen en la modalitat B:

- Desenvolupar estudis rigorosos sobre els diferents aspectes relacionats amb la docència universitària i no universitària (estudiants, docents, metodologies, institució, etc.).
- Analitzar l'impacte dels projectes d'innovació docent presentats en convocatòries anteriors.
- Potenciar la relació entre l'educació secundària i la universitat.

Modalitat C: ajuts per a accions de captació i relacions amb secundària. Objectius que es demanen en la modalitat C:

- Estimular l'estudi de les diverses matèries/àmbits d'estudi entre els joves.
- Afavorir l'esforç i l'excel·lència acadèmica.
- Divulgar aquestes matèries/àmbits d'estudi entre els futurs alumnes de la universitat.
- Servir de punt de trobada entre l'ensenyament secundari i la universitat.

Modalitats	Projectes concedits
Grups d'innovació docent	33
Projectes o estudis d'aplicació educativa	6
Ajuts per a accions de captació i relacions amb secundària	10

s

4. Relacions amb l'entorn i altres institucions

Un dels objectius prioritaris en aquest curs ha estat la millora de les relacions i de la projecció externa de l'ICE, per construir i consolidar vincles de treball amb altres institucions educatives. Aquests són els projectes, col·laboracions i congressos en els quals s'ha participat:

- Participació en el Programa de cooperació CEICS: formació professional-universitat-empresa
- Participació en el projecte Comenius Regio Tarragona-Mikolów (Polònia)
- Col·laboració en el projecte Nexes (del Centre d'Atenció a l'Estudiant de la URV), per a la realització d'activitats i treballs de col·laboració entre la URV i els centres de secundària
- Col·laboració en el projecte APQUA (URV-Berkeley)
- Participació en PLE Camp de Tarragona (Departament de Cultura, Generalitat)

- Direcció/coordinació de la programació pedagògica d'activitats promogudes des d'institucions no acadèmiques docents: Comitè Organitzador dels Jocs de la Mediterrània Tarragona 2017 i Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya i la Biennal de Castells
- Organització de la Jornada Pedagògica: "Escola i Patrimoni Immaterial de la Humanitat" (amb l'Ajuntament de Tarragona)
- Col·laboració en l'organització de la Jornada Smart City: "Una ciutat eficient i educadora" (Ajuntament de Tarragona)
- Participació en la convocatòria dels Ajuts Pont (Consell Social de la URV), per estimular la relació entre el professorat universitari i els centres d'infantil, primària i secundària

5. Recerca en docència universitària

En el marc de la recerca educativa, l'ICE disposa del grup Investigació en Contextos Educatius, reconegut per la URV i que segueix la línia d'investigació del grup Forte:

Forte (Formació i Tecnologies): El grup Forte pretén millorar l'acció docent mitjançant aquestes accions:

- Generar i desenvolupar línies d'investigació educatives i innovació docent.
- Aplicar nous recursos en la formació.
- Introduir noves metodologies i estratègies didàctiques.
- Elaborar i validar materials.
- Avaluar l'activitat didàctica.
- Formar formadors.

En la taula següent es presenten els projectes competitius en els quals s'ha participat:

PROJECTE	CODI	CONVOCATÒRIA
"La transferència de l'aprenentatge en el context de les pràctiques laborals. La formació professional en cooperació amb la universitat i l'empresa"	Recercaixa 2012	Ajuts per al finançament de projectes de recerca desenvolupats per investigadors i investigadores de les universitats i centres de recerca de Catalunya
"Propuesta de un marco de referencia competencial del profesorado universitario y adecuación de los planes de formación basado en competencias docentes"	REDU-2012	Convocatòria REDU: Projectes en Xarxa per a la Investigació/ Innovació 2012
"Associació Comenius Regio: European Key Competences and Future Jobs"	2013-1-PL1-COM13-38848 2	Convocatòria: Organisme Autònom de Programes Educatius Europeus. Programa d'Aprenentatge Permanent

A banda, l'Institut de Ciències de l'Educació forma part d'altres associacions i xarxes que promouen la recerca en educació en l'àmbit de la formació del professorat:

a) *RED-U*. Una associació integrada a l'International Consortium of Educational Development, l'organització que engloba les diferents xarxes nacionals.

Els objectius d'aquesta xarxa són: promoure la comunicació entre els professionals de la docència universitària, impulsar la formació docent del professorat universitari, intercanviar experiències i recursos per a la formació, donar suport als esforços dirigits a aconseguir més qualitat de la docència universitària, afavorir la discussió multidisciplinària sobre la docència universitària, i discutir i estimular polítiques universitàries que promoguin la qualitat docent.

b) *GIFD (Grup Interuniversitari de Formació Docent)*. El Grup Interuniversitari de Formació Docent va començar a gestar-se a l'octubre del 2009, fruit d'una proposta de col·laboració en el si de la universitat pública catalana, orientada al treball conjunt, per identificar les competències docents del professorat universitari, atès el nou context que l'Espai Europeu d'Educació Superior ens plantejava i els reptes que constituïa per a la formació docent.

Hi ha la voluntat de les universitats públiques catalanes de treballar conjuntament en la identificació i el desenvolupament de competències docents del professorat universitari a través de la formació.

Actualment, se segueix treballant en la definició i el desenvolupament d'un model de formació orientat a la millora i la innovació de la pràctica docent del professorat universitari.